

lekker lezen

Van schatten en pleinen, een studiereis naar drie Noord-Brabantse bibliotheken

Op 19 november 2009 organiseerde de VBAD-vakgroep Jeugdbibliothecarissen een studiereis naar de bibliotheken van Roosendaal (VANnU) en Oosterhout (Theek 5) in Nederland. In Roosendaal werd de nieuwe jeugdafdeling van de centrale bibliotheek bezocht. In Oosterhout werd zowel in de hoofdbibliotheek als in het filiaal in Oosterheide gefocust op de werking van het Makkelijk Lezen Plein (MLP).

Allemaal Schatrijk

De bibliotheek VANnU is de bibliotheek voor de gemeenten Roosendaal, Moerdijk en Halderberghe, net over de grens met België. In totaal telt de bibliotheek elf vestigingen. Wij bezochten de centrale vestiging aan de Markt in Roosendaal en werden er verwelkomd door Miranda Schaap, domeinspecialist Jongeren van de Bibliotheek VANnU.

Begin de jaren 2000 was de jeugdafdeling dringend toe aan een nieuw concept. Ze was eigenlijk niets meer dan een volwassenenbibliotheek met lagere kasten. In 2002 organiseerde de Nederlandse koepelorganisatie VOB een landelijke wedstrijd. Roosendaal deed mee, maar haalde het niet. De bibliotheek bleef echter niet bij de pakken zitten: door de wedstrijd was er een dynamiek ontstaan die ze niet wenste te stoppen.

Jeugdparticipatie was een belangrijk aspect in die dynamiek. Kinderen mochten en mogen meedenken over de

nieuwe bibliotheek. Niet alleen over het gebouw maar ook over de invulling. De kinderen werden opgesplitst in twee groepen: het kindbestuur (6-12 jaar) en het jeugdbestuur (12-18 jaar). Deze twee besturen worden ondersteund door bibliotheekmedewerkers die als intermediair optraden. Het concept van jeugdparticipatie werd gebaseerd op twee pedagogische inzichten: de benadering zoals die in het Italiaanse Reggio Emilia wordt toegepast in vele kindercentra en de theorie van Howard Gardner over meervoudige intelligentie.

De kinderen in Roosendaal kregen een eigen atelier op de zolder van de bibliotheek. Daar dachten ze elke week na over de invulling van de nieuwe jeugdafdeling. Hun ideeën werden daarna telkens voorgelegd aan de architect, Hans Maréchal. Die was geselecteerd op voorwaarde dat hij bereid was samen te werken met kinderen. Verdere vereisten voor de architect waren ervaring met monumentale gebouwen en kunnen spelen met licht.

De loopbrug, die de kinderbibliotheek verbindt met de rest van het gebouw, is één van de ideeën die van de kinderen kwam. Daarnaast creëerden ze verschillende themakamers. In 'Alles behalve boeken' vind je geen boeken, maar wel tijdschriften, spelletjes, dvd's... In 'De donkere kamer' staan aan de ene kant spannende boeken en aan de andere kant boeken over verlies, dood... Om het niet te somber maken beslisten de kinderen wel dat de kant van de spannende

Bibliotheek Oosterhout recycleerde oude boeken om deze leeslamp te maken.

boeken altijd voller moest zijn dan de andere kant. Andere kamers zijn 'Printpret van A tot Z' (voor beginnende lezers), 'Het zit zo' (met alle informatieve boeken), 'Alle letters van de regenboog' (collectie A en B leesboeken) en 'Tover en magie' (sprookjesboeken). In 'Het Atelier' mogen kinderen naar hartenlust knutselen.

Het traject voor de nieuwe bibliotheek liep van 2003 tot 2007. In maart 2007 werd de nieuwe jeugdafdeling geopend. Bij die gelegenheid kreeg ze ook de nieuwe naam 'Schatrijk'. In de aanloop naar de opening bleven de kinderen in het middelpunt van de belangstelling. Het waren zij die de pers toespraken, de opening vorm gaven, promotiefilmpjes maakten...

Het resultaat, wat het gebouw en de inrichting betreft, mag er zijn. Het oude Herenhuis van de familie van Loonhuis (anno 1850), waarin de jeugdbibliotheek gevestigd is, heeft iets sprookjesachtig. De kleuren, inrichting, verlichting en accessoires nodigen uit tot verkenning. Elke kamer heeft een andere aanblik. De kinderen en de architect hebben hier en daar gespeeld met meubilair en inkleding van de oude bewoonster, Maria Van Loon, waardoor er nog steeds een band is met het verleden. De collectie daarentegen is wat aan de magere kant, zeker voor een hoofdbibliotheek van een gebied met meer dan 100.000 inwoners.

Deze bibliotheek, en in het bijzonder de jeugdafdeling, is zeker de moeite om te bezoeken. Dankzij de medewerking van de kinderen en de jongeren is de jeugdafdeling omgevormd tot een mooie plek om te dromen en te ontdekken. Toch kan ik me niet van de indruk ontdoen dat, en dat gebeurt wel vaker bij onze noorderburen, de verpakking heel mooi is maar de inhoud een beetje te mager.

Makkelijk Lezen Plein en het 4You!-plein

In de namiddag bezochten we twee bibliotheken van Theek 5. Theek 5 is een samenwerkingsverband tussen acht gemeenten, waaronder de gemeente Oosterhout. In totaal zijn er vijftien bibliotheken. Eerst gingen we langs in de bibliotheek van Oosterheide, één van de filialen van de bibliotheek van Oosterhout. Daarna brachten we ook een bezoek aan de hoofdbibliotheek van Oosterhout.

We werden ontvangen door Marloes Deijl, de coördinator van het Kennisteam Jeugd, die ons een uitgebreide uitleg gaf over het Makkelijk Lezen Plein (MLP). Dat concept richt zich op kinderen met leesproblemen tot 12 jaar, en hun begeleiders. Leesproblemen kennen hun oorsprong in tal van factoren, zoals concentratieproblemen, dyslexie, allochtone herkomst...

In een gewone kastopstelling vinden deze kinderen moeilijk terug wat ze zoeken. Daarom worden materialen in het MLP zo veel mogelijk frontaal en op ooghoogte opgesteld. In de kast zit een gevarieerd en overzichtelijk aanbod dat regelmatig wordt vernieuwd. De boeken en tijdschriften worden geselecteerd op hun aantrekkelijke kافت, het woordgebruik, de illustraties en de bladspiegel.

Een MLP bevat niet alleen boeken en tijdschriften. Voor blinden en slechtzienden zijn er Daisy-rom pakketten beschikbaar. Daarnaast bevat een MLP-collectie ook ander audiovisueel materiaal zoals dvd's en luisterboeken, en speelleermaterialen. Voor ouders, leerkrachten en begeleiders zijn er folders met meer informatie over leesproblemen.

Wat vaak vergeten wordt is dat jongeren tussen 12 en 18 ook leesproblemen kunnen hebben. Daarom werd het concept 4You! ontwikkeld. 4You! sluit nauw aan bij MLP. In Oosterhout bevindt het 4You!-plein zich in de hoofdbiblio-

theek. Net als bij MLP worden de boeken en tijdschriften frontaal geplaatst op een overzichtelijke en aantrekkelijke manier.

Eén van de veel gehoorde kritieken is dat het MLP-meubilair, dat verkocht wordt door Probiblio, heel duur is. Daar hebben ze in Oosterheide iets op gevonden. Ze lieten zelf geschikt meubilair maken door een lokale timmerman. Dat bleek een heel stuk goedkoper, en de stijl werd aangepast aan de bibliotheek. Overigens gingen ze in de rest van de bibliotheek ook creatief aan de slag. Zo zijn alle oude kasten en rekken in Oosterheide behangen met golfkarton, wat een speciaal effect geeft. Ook met ander meubilair, zoals lichten, wordt op een budgetvriendelijke manier geëxperimenteerd. Of wat dacht je van een leeslamp waar afgevoerde boeken in zijn verwerkt?

Het Makkelijk Lezen Plein en het 4You!-plein bieden een goede oplossing om doelgroepen met leesproblemen te bereiken. In Oosterhout en Oosterheide zijn ze heel creatief met het idee omgesprongen, waardoor ze de kostprijs gedrukt hebben. Wie meer info wil over Schatrijk en het Makkelijk Lezen Plein, kan de powerpointpresentaties van deze studiereis nog eens rustig nalezen op www.vbad.be/node/4851. Alle foto's van de studiereis staan ook op deze pagina.

Tekst en Foto's: Francis Vlieghe, VVBAD

De kamer 'Prentpret van A tot Z' in de bibliotheek VANnU (Roosendaal).

De automatische piloot voor E-Resource Management was nog nooit zo dichtbij.

EBSCONET® ERM Essentials™ geeft u volledige controle over uw elektronische bronnen en voert al het werk achter de schermen voor u uit. Door 100 datavelden vooraf te vullen met de informatie van uw EBSCO-collectie, vergemakkelijken wij de implementatie en het onderhoud van uw ERM-systeem. Het systeem is gemakkelijk in gebruik en in onderhoud, waardoor u uw informatie op efficiënte wijze beheert. U bespaart op wat wellicht uw meest waardevolle bron is: uw tijd. Hierdoor kunt u zich volledig richten op uw eindgebruikers en de informatie die zij nodig hebben.

EBSCO

information to inspiration

www.ebsco.nl

Kwaliteitsinformatie • Beheer van bronnen • Toegang
Integratie • Consultatie